

2024-2025

5

**Εσωτερικός
Κανονισμός
Λειτουργίας**

2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙΑΝΩΝ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		
2/θέσιο Νηπιαγωγείο 2 ^ο Κουνουπιδιανών		Διεύθυνση Α'/θμιας Εκπ/σης Χανίων
	Κωδικός Σχολείου (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.)	9500413

ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
Έδρα του Σχολείου (διεύθυνση)		9 ^η πάροδος Αγίου Ονουφρίου, Χανιά Κρήτης	
Τηλέφωνο	2821064655	Fax	2821064655
e-mail:	mail@2nip-akrot.chan.sch.gr	Ιστοσελίδα	https://blogs.sch.gr/2nipkounoupidianon
Προϊσταμένη Σχολικής Μονάδας		Αλεξάνδρα Βερικάκη	
Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων 2 ^{ου} Δημοτικού και 2 ^{ου} Νηπιαγωγείου Κουνουπιδιανών		Μαρινάκης Γιώργος	

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
----------------	---

Σύνταξη, έγκριση και τήρηση του Κανονισμού.....	4
Ταυτότητα και όραμα του σχολείου μας	5
Άρθρο 1:Βασικές αρχές και στόχοι του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας	6
Άρθρο 2: Λειτουργία του Σχολείου	7
Διδακτικό ωράριο/Προσέλευση και αποχώρηση μαθητών/μαθητριών	7
Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Σχολείου	8
Άρθρο 3:Σχολική και Κοινωνική Ζωή	11
Φοίτηση	11
Σχολικοί χώροι	12
Διάλειμμα.....	12
Σχολικό πρόγραμμα	13
Συμπεριφορά - Δικαιώματα - Υποχρεώσεις	13
Παιδαγωγικός έλεγχος	16
Καινοτόμες πρακτικές που έχουν υιοθετηθεί στο σχολείο	17
Ψηφιακά εργαλεία.....	17
Άλλα θέματα	18
Άρθρο 4:Επικοινωνία και Συνεργασία Γονέων/Κηδεμόνων-Σχολείου	19
Σημασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας	19
Διαδικασίες ενημέρωσης και επικοινωνίας Σχολείου και γονέων/κηδεμόνων	20
Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων	20
Σχολικό Συμβούλιο.....	20
Η σημασία της συνέργειας όλων.....	20
Άρθρο 5:Πολιτική του σχολείου προστασίας από πιθανούς κινδύνους	20
Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.....	21
Άρθρο 6:Ενδοσχολική βία/Πρωτόκολλα διαχείρισης και πρόληψης	22
Άρθρο 7:Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας- Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του	23
Πηγές	25

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Εισαγωγή

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου (άρθρο 37, Ν.4692/2020) επιδιώκει να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις και τις συνθήκες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιείται όσο καλύτερα γίνεται το έργο του σχολείου και να επιτυγχάνονται όσο γίνεται καλύτερα οι στόχοι που θέτουμε κάθε φορά ως σχολική κοινότητα (μαθητές, εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό, γονείς/κηδεμόνες).

Ο Κανονισμός βασίζεται σε όσα προβλέπονται από την πολιτεία για την εκπαίδευση και τη λειτουργία των Δημόσιων Σχολείων, ενσωματώνει αποδεκτές παιδαγωγικές αρχές και είναι προσαρμοσμένος στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του Νηπιαγωγείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής σχολικής και ευρύτερης κοινότητας

Σύνταξη, έγκριση και τήρηση του Κανονισμού.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας συντάσσεται ύστερα από εισήγηση της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου, με τη συμμετοχή όλων των μελών του Συλλόγου Διδασκόντων, εκπροσώπου του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου γονέων/κηδεμόνων καθώς και εκπροσώπου του οικείου Δήμου. Εγκρίνεται από τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του Νηπιαγωγείου, καθώς και από τη Διευθύντρια Εκπαίδευσης.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας με την έναρξη του σχολικού έτους κοινοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο στους γονείς/κηδεμόνες και αναρτάται με την έναρξη του σχολικού έτους στον ιστότοπο του Νηπιαγωγείου.

Η ακριβής τήρησή του αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας: της Διεύθυνσης του Νηπιαγωγείου, των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού, των μαθητών, των γονέων και κηδεμόνων.

Ο Κανονισμός, όταν κριθεί αναγκαίο, αναπροσαρμόζεται, μέσω της προβλεπόμενης από τον νόμο συμμετοχικής διαδικασίας των μελών της σχολικής κοινότητας, έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, να ανταποκρίνεται στις αλλαγές των συνθηκών λειτουργίας του σχολείου και τις, κατά καιρούς, αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων του.

Ταυτότητα και όραμα του σχολείου μας

Το Νηπιαγωγείο μας, ως μονάδα εκπαίδευσης, λειτουργεί με άξονες τη συνεργατικότητα, την ευγένεια και την φροντίδα. Πιστεύουμε στη σπουδαιότητα της σχολικής κουλτούρας για τη λειτουργία του Νηπιαγωγείου μας. Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές (Χατζηπαναγιώτου, 2008, Mintzberg, 1979 και άλλους), η σχολική κουλτούρα είναι σύνθετη, προσδίδει την ατμόσφαιρα που επικρατεί στο σχολείο και αντανακλάται στο σχολικό κλίμα, ενώ αποτελεί βασικό στοιχείο της οργανωτικής κουλτούρας: κανόνες, αξίες, τελετουργικά και συνήθειες, πρότυπα συμπεριφοράς και γενικά, κοινές αντιλήψεις όλων όσων εργάζονται στο Νηπιαγωγείο που ορίζουν το σύστημα κοινού προσανατολισμού που μας κρατά ενωμένους για να δουλεύουμε σε συγκεκριμένο πλαίσιο μάθησης, που αφορά όλους. Το σύστημα αυτό συνεχώς αναπτύσσεται και ανανεώνεται, επηρεαζόμενο από εκάστοτε προκλήσεις που θέτουν οι αλλαγές στην κοινωνία αναφορικά με τη μάθηση ή άλλες ανάγκες (υγειονομικές-προστασίας).

Δίδουμε σημασία και στις δύο βασικές διαστάσεις της σχολικής κουλτούρας: την εξωτερική και την εσωτερική. Για την πρώτη (αισθητική του χώρου, παροχές, ανέσεις) καταβάλλουμε πάντα κάθε δυνατή προσπάθεια με βάση τα μέσα που διαθέτουμε, έχοντας πολύτιμους βοηθούς τη δημοτική αρχή και τους γονείς. Για τη δεύτερη, που αφορά τις ανθρώπινες σχέσεις, είναι ουσιαστική και εξαρτάται από τις δικές μας προσπάθειες, καλλιεργούμε κλίμα εμπιστοσύνης, στήριξης και ασφάλειας μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων και φορέων, ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι να εκφράζονται, να επικοινωνούν και να συνεργάζονται, με στόχο τη μάθηση και τη βελτίωση.

Αυτό αποτελεί και το όραμά μας: να είναι το Νηπιαγωγείο μας μια φιλική κοινότητα όπου ο καθένας θα νοιάζεται, θα φροντίζει τον άλλον και θα συνεργάζεται αξιοποιώντας τα θετικά/δυνατά του στοιχεία με γνώμονα τη συνεχή βελτίωση. Μια κοινότητα συνεργασίας που ενθαρρύνει τη συλλογικότητα, την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών, την εισαγωγή καινοτομιών και τη θετική στάση στις αλλαγές. Μια χαρούμενη οικογένεια που όλοι απολαμβάνουν τη διαδικασία της μάθησης, είναι ενεργά μέλη στα δρώμενα της τάξης, του σχολείου, της σχολικής κοινότητας και της ευρείας κοινωνίας και επιδιώκουν να γίνονται καλύτεροι.

Θεωρούμε την πρώτη σχολική περίοδο, αυτή του Νηπιαγωγείου, ως μοναδική και ξεχωριστή περίοδο της ζωής του παιδιού, όπου θέτονται οι βάσεις για τα χρόνια που ακολουθούν. Για το λόγο αυτό δομούμε με προσοχή εμπειρίες χρήσιμες. Θέλουμε ένα σχολείο ελκυστικό και ασφαλές, ένα χαρούμενο περιβάλλον δημιουργικής μάθησης, από το οποίο τα παιδιά θα φεύγουν κάθε μέρα έχοντας μαζί τους μια καινούρια γνώση στην επικοινωνία, το παιχνίδι, την αλληλεπίδραση, την κοινωνικότητα μέσα και έξω από την τάξη και θα ανυπομονούν για την επόμενη μέρα.

Ενθαρρύνουμε τις κοινές δράσεις: μεταξύ των τμημάτων, με άλλα Νηπιαγωγεία, Σχολεία και γενικά την κοινότητα και την ευρύτερη κοινωνία. Διοργανώνουμε δράσεις με την ενεργό συμμετοχή των γονέων/κηδεμόνων: ετήσιο πρόγραμμα φιλιανγνωσίας, εκπαιδευτικές επισκέψεις και των 2 τμημάτων, χριστουγεννιάτικα εργαστήρια κατασκευών και μαγειρικής, γιορτές με καλέσματα σε κάθε αφορμή και ευκαιρία. Προάγουμε το άνοιγμα προς την ευρύτερη κοινωνία με δράσεις κοινωνικής ευαισθησίας: συμμετοχή σε δραστηριότητες του συλλόγου ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ, εθελοντισμού (περιβαλλοντικές δράσεις με συμμετοχή στο σύλλογο let's do it Greece), υποδοχής επαγγελματιών (συγγραφέας, επιστήμονας κτλ.), δράσεις με άλλα νηπιαγωγεία (εθνικά και ευρωπαϊκά etwinning) δράσεις για την ομαλή μετάβαση στο Δημοτικό και γενικά, το άνοιγμα προς την κοινωνία.

Εμπλουτίζουμε συνεχώς το πρόγραμμα σπουδών είτε συμμετέχοντας με τα παιδιά σε ενδιαφέροντα προγράμματα είτε οι ίδιοι σε επιμορφώσεις και αξιοποιούμε τις αποκτηθείσες εμπειρίες για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και προς όφελος των μαθητών μας.

Στο Νηπιαγωγείο μας έχει οργανικότητα διθέσιου Νηπιαγωγείου και για τη φετινή σχολική χρονιά λειτουργούν δύο Πρωινά Υποχρεωτικά τμήματα και ένα Προαιρετικό Ολοήμερο τμήμα με πρωινή ζώνη.

Τη τρέχουσα σχολική χρονιά, 2024-2025 στο Νηπιαγωγείο μας φοιτούν 42 μαθητές (νήπια/προνήπια).

Το Νηπιαγωγείο μας βρίσκεται στην 9^η πάροδο Αγίου Ονουφρίου και συστεγάζεται με το 2^ο Δημοτικό Κουνουπιδιανών. Διαθέτει δύο μεγάλες αίθουσες διδασκαλίας, τουαλέτες για τα νήπια

(στις οποίες δεν επιτρέπεται να μπαίνουν μεγαλύτεροι μαθητές) μικρό γραφείο που έχει παραχωρηθεί (στο παρελθόν) προς χρήση με το Δημοτικό και εξωτερική αυλή με δέντρα για το παιχνίδι των νηπίων. Στο σημείο αυτό έχουν τοποθετηθεί πριν δύο χρόνια από το Δήμο Χανίων παιχνίδια παιδικής χαράς με σκοπό να χρησιμοποιούνται από τα νήπια και τους μαθητές της Α' Δημοτικού μόνο.

Το Νηπιαγωγείο μας έχει βραβευτεί στο παρελθόν με πιστοποιήσεις εθελοντικών δράσεων από την Πανελλήνια Εθελοντική Ομάδα Let's Do it Greece, από τα ευρωπαϊκά προγράμματα etwinning για τη συμμετοχή του (ετικέτα ποιότητας), τον Σύλλογο Ορίζοντα.

Άρθρο 1. Βασικές αρχές και στόχοι του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας

Ο Κανονισμός, περιλαμβάνει όρους και κανόνες, κατανομή αρμοδιοτήτων και ευθυνών, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, έτσι ώστε να διαμορφώνεται στο σχολείο ένα παιδαγωγικό και διδακτικό κλίμα που διευκολύνει την απρόσκοπτη, μεθοδική και αποτελεσματική λειτουργία του. Ταυτόχρονα οι δυσκολίες και τα προβλήματα που προκύπτουν αντιμετωπίζονται από τα μέλη της σχολικής κοινότητας ως προκλήσεις και ευκαιρίες βελτίωσης, ανάπτυξης και ενδυνάμωσης παιδαγωγικών, διδακτικών, και άλλων πρακτικών.

Βασικοί στόχοι του Κανονισμού είναι οι μαθητές/μαθήτριες να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους, να διαπαιδαγωγηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αναπτύσσοντας δεξιότητες οι οποίες έχουν βασικό και κυρίαρχο ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία και ταυτόχρονα αποτελούν δεξιότητες ζωής, όπως η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη, ο αυτοέλεγχος, η συναίσθηση της ευθύνης, η συνεργασία, η ενσυναίσθηση, η αλληλεγγύη, ο αμοιβαίος σεβασμός, η αλληλοκατανόηση, η αποδοχή της διαφορετικότητας, ο σεβασμός όλων σε κοινούς συμφωνημένους κανόνες, η περιβαλλοντική συνείδηση, η προστασία της υγείας, καθώς και η εδραίωση της ισότητας, της αλληλεγγύης και της δημοκρατίας.

Μέσω των συμφωνημένων αρχών/κατευθύνσεων του Κανονισμού του Νηπιαγωγείου, επιδιώκεται:

- Να εξασφαλίζεται ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για να πραγματοποιείται με επιτυχία το εκπαιδευτικό έργο και η απρόσκοπτη συμμετοχή όλων των μαθητών/μαθητριών στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Να αναπτύσσεται κατάλληλο κλίμα για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας αλλά και όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.
- Να διασφαλίζεται η σωματική και ψυχική υγεία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.
- Να δημιουργείται πλαίσιο συνθηκών για ουσιαστικά δημιουργική μάθηση και εργασία.

Άρθρο 2. Λειτουργία του Σχολείου

Διδακτικό ωράριο

Η έναρξη, η λήξη, η διάρκεια μαθημάτων του βασικού υποχρεωτικού προγράμματος και του ολοήμερου νηπιαγωγείου, τα διαλείμματα, ο χρόνος διδασκαλίας ανά διδακτική ώρα καθώς και η έναρξη και λήξη του διδακτικού έτους καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις και αποφάσεις του Υπουργείου Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Ανακοινώνονται στους γονείς με την έναρξη του διδακτικού έτους προφορικά στην πρώτη συγκέντρωση μετά τον Αγιασμό, με σχετικό έντυπο και παράλληλα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Νηπιαγωγείου.

Για το σχολικό έτος 2024-2025 το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου διαμορφώνεται ως εξής:
Πρώρη Υποδοχή (ισχύει για τους μαθητές/μαθήτριες που παρακολουθούν το προαιρετικό ολόημερο πρόγραμμα) με ωράριο 7.45' - 8.00'

Προσέλευση των μαθητών/τριών πρώωρης υποδοχής: 7:45' - 8:00

Υποχρεωτικό πρόγραμμα

Υποδοχή των μαθητών και των μαθητριών στο σχολείο: 8.15' - 8:30'

Λήξη υποχρεωτικού προγράμματος- αποχώρηση μαθητών και μαθητριών: 13:00

Ολόημερο πρόγραμμα

Έναρξη λειτουργίας των δραστηριοτήτων Ολόημερου προγράμματος: 13:00.

Λήξη των δραστηριοτήτων Ολόημερου προγράμματος: 16:00.

Πρώρη αποχώρηση από το Ολόημερο πρόγραμμα δεν προβλέπεται.

Τα διαλείμματα στο ημερήσιο πρόγραμμα προσαρμόζονται ώστε οι μαθητές του Νηπιαγωγείου να μην προαυλίζονται μαζί με τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου και να μπορούν να χαίρονται το διάλλειμά τους με τη μέγιστη ασφάλεια, καθώς οι μεγαλύτεροι μαθητές λόγω ύψους και ανάπτυξης μπορεί να προκαλέσουν άθελά τους κάποιο ατύχημα στα νήπια, τα οποία ακόμα αναπτύσσουν την αντίληψη/τον συντονισμό/την ισορροπία τους.

Προκειμένου να διευκολυνθεί, κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, η ομαλή προσαρμογή των μαθητών/τριών που παρουσιάζουν δυσκολίες αποχωρισμού, δύναται να εφαρμόζεται ευέλικτο ωράριο (λιγότερες ώρες) παραμονής στο Νηπιαγωγείο κατά τις πρώτες δύο εβδομάδες λειτουργίας (παρ. 7, άρθρο 2, Π.Δ. 79/2017).

Προβλέπεται (με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων του Νηπιαγωγείου) η μεταφορά ωραρίου εργασίας σε απογευματινές ώρες έως δύο φορές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους (για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων) για την οποία ενημερώνονται η Σύμβουλο Εκπαίδευσης και η Διευθύντρια Εκπαίδευσης (άρθρο 16, παρ. 10 Π.Δ. 79/2017).

Προσέλευση και αποχώρηση μαθητών/μαθητριών

Η ώρα προσέλευσης των μαθητών και μαθητριών του Νηπιαγωγείου είναι 08:15' έως 08:30'.

Η ώρα προσέλευσης για την Πρώρη Υποδοχή στο Νηπιαγωγείο είναι 07:45' έως 08:00.

Το Νηπιαγωγείο από την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2024-2025 έχει δική του εξωτερική πόρτα από την οποία καλούνται οι γονείς να φέρνουν και παίρνουν τους μαθητές. Αυτό συμβάλλει τα μέγιστα στην ομαλή ένταξη των μαθητών κατά τις πρώτες μέρες, εξασφαλίζει την ασφάλειά τους κατά την προσέλευση και αποχώρηση (δεν κινδυνεύουν να σπρωχτούν από μαθητές του Δημοτικού που βιάζονται να τρέξουν στην τάξη για το μάθημά τους) και οριοθετεί τον χώρο του Νηπιαγωγείου μέσα στο κοινό χώρο, δημιουργώντας αίσθημα ασφάλειας.

Η έγκαιρη προσέλευση και η καλά οργανωμένη και ελεγχόμενη αποχώρηση είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση του διδακτικού έργου και την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου γενικότερα και διασφαλίζει την ασφάλεια των μαθητών και μαθητριών και του προσωπικού του σχολείου.

Για λόγους ασφαλείας των μαθητών/μαθητριών αλλά και για την ομαλή λειτουργία του προγράμματος η εξωτερική είσοδος του Νηπιαγωγείου κλείνει στις 8:30' ώστε να μην παρακωλύεται το παιδαγωγικό έργο του σχολείου.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες σε καμία περίπτωση δεν αποχωρούν από το σχολείο πριν τη λήξη του ωραρίου. Αν παρουσιαστεί ανάγκη έκτακτης αποχώρησης κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου (π.χ. ασθένεια), ενημερώνεται ο γονέας/κηδεμόνας για να προσέλθει στο Σχολείο και να συνοδεύσει το παιδί στο σπίτι του, αφού προηγουμένως συμπληρώσει το σχετικό έντυπο

(υπεύθυνη δήλωση). Εάν κάποιος γονέας/κηδεμόνας χρειαστεί, για ειδικό λόγο να πάρει το παιδί του πριν τη λήξη των μαθημάτων, χρειάζεται να ενημερώσει εγκαιρώς τη Διεύθυνση του Σχολείου και να συμπληρώσει σχετικό έντυπο, όπου θα αναγράφονται ξεκάθαρα οι λόγοι (υπεύθυνη δήλωση).

Οι εκπαιδευτικοί υποδέχονται τους μαθητές και τις μαθήτριες στην είσοδο των τάξεων και οι γονείς/κηδεμόνες-συνοδοί αποχωρούν. Κατά τη διάρκεια του χρόνου προσέλευσης των μαθητών/μαθητριών δεν παρευρίσκεται χωρίς άδεια στον χώρο του σχολείου κανένας επισκέπτης.

Οι γονείς/κηδεμόνες προσέρχονται έγκαιρα για την παραλαβή των μαθητών και των μαθητριών χωρίς να παρεμποδίζουν τη διαδικασία αποχώρησης. Κάθε καθυστέρηση στην προσέλευση των συνοδών δημιουργεί κινδύνους για την ασφάλεια των μαθητών/μαθητριών που παρακολουθούν το σχολικό πρόγραμμα (ολοήμερο τμήμα) και παρεμποδίζει τη λειτουργία της σχολικής μονάδας καθώς και του συστεγαζόμενου Δημοτικού Σχολείου.

Σε περιπτώσεις δυσμενών καιρικών συνθηκών, το σχολείο δύναται να τροποποιήσει τη διαδικασία προσέλευσης/αποχώρησης ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο η έκθεση γονέων και μαθητών στις καιρικές συνθήκες και να μην τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια των μαθητών (π.χ. παραμονή μαθητών στην τάξη σε περίπτωση βροχής).

Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Σχολείου

Το Νηπιαγωγείο εφαρμόζει το Ωρολόγιο Πρόγραμμα με βάση το Νέο Αναλυτικό για το Νηπιαγωγείο όπως αυτό ορίζεται από τις εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και εξειδικεύεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων με ευθύνη της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου και υποβάλλεται προς έγκριση υπεύθυνο τμήμα Εκπαιδευτικών Θεμάτων της οικείας Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Αναλυτικά για το σχολικό έτος 2024-2025:

το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Νηπιαγωγείου συντάσσεται με βάση τη με αριθ. πρωτ. 130272/Δ1/05-08-2016 (ΦΕΚ 2670B) Υ.Α, όπως τροποποιήθηκε με το κεφ. Β, του άρθρ. 11 του Π.Δ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Ο Ενιαίος Τύπος Ολοήμερου Νηπιαγωγείου περιλαμβάνει: α) το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα, που απευθύνεται σε όλους τους μαθητές/τριες (νήπια και προνήπια), αφορά όλα τα τμήματα και διαρκεί από τις 8:30' μέχρι τις 13:00 και β) το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα που διαρκεί από τις 13:00 μέχρι τις 16:00. Στο πλαίσιο του προαιρετικού ολοήμερου προγράμματος υπάρχει δυνατότητα λειτουργίας τμήματος πρόωρης υποδοχής. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας είναι σημαντικό να γίνεται συστηματική εκπαίδευση των παιδιών με επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες σχετικές με την καθαριότητα (ατομική /κοινών χώρων). Η πρόωρη υποδοχή μαθητών/τριών αποτελεί διδακτική ώρα για την εκπαιδευτικό και ανατίθεται σε μία από τις εκπαιδευτικούς του πρωινού προγράμματος. Η υποδοχή των μαθητών είναι διάρκειας 15 λεπτών και γίνεται από 7:45' έως 8:00 για το τμήμα Πρόωρης Υποδοχής και από 8:15' έως 8:30' για το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα (συνολικά 7.45'-8.30'). Η προετοιμασία για αποχώρηση των μαθητών/τριών από το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα πραγματοποιείται από τις 12.45' έως τις 13.00 και για το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα από τις 15:45' έως τις 16:00. Σύμφωνα με το άρθρο 11B Ωρολόγιο Πρόγραμμα και κατανομή τάξεων Νηπιαγωγείου, του ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), η αποχώρηση των μαθητών/τριών στο Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα πραγματοποιείται στις 13:00 και στο Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα στις 16.00.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμόν 3567 ΦΕΚ, που βασίζεται στην υπ' αριθμόν 94236/ΓΔ4, στο Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας (ΕΩΠΔ) ενσωματώνονται οι εκπαιδευτικές δράσεις: «Εργαστήρια Δεξιότητων» και οι οποίες αφορούν τρεις διδακτικές ώρες ανά τμήμα. Ομοίως, ενσωματώνονται και τα Αγγλικά, σύμφωνα με το σχετικό ΦΕΚ και αφορούν δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα ανά τμήμα.

Για τη φετινή χρονιά τα Εργαστήρια Δεξιότητων αφορούν την υγιεινή των δοντιών (ευ ζην), τη χλωρίδα και πανίδα του τόπου μας (φροντίδα περιβάλλοντος), τα δικαιώματα των παιδιών (ενδιαφέρομαι και ενεργώ) και την γνωριμία με τα επαγγέλματα (αγωγή σταδιοδρομίας/δημιουργία -καινοτομία).

Το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας (ΕΩΠΔ) συντάσσεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις το πρώτο δεκαήμερο της έναρξης του σχολικού έτους από την Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων, παρ. 3 άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Το ΕΩΠΔ βασίζεται σε παιδαγωγικά κριτήρια και στο πλαίσιο αυτό αξιοποιείται το υποχρεωτικό διδακτικό ωράριο των Νηπιαγωγών. Στη συνέχεια, το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας υποβάλλεται σε τρία αντίγραφα στην Προϊσταμένη Εκπαιδευτικών θεμάτων, παρ. 3 άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α) για θεώρηση, η οποία επιστρέφει ένα θεωρημένο αντίγραφο στο σχολείο και ένα αντίγραφο στέλνει για ενημέρωση στην οικεία Διευθύντρια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το ΕΩΠΔ αναρτάται σε εμφανές σημείο στο γραφείο του Συλλόγου Διδασκόντων. Επισημαίνεται ότι, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες του κάθε Νηπιαγωγείου, το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας μπορεί να αναπροσαρμόζεται από τις νηπιαγωγούς, ύστερα από συνεργασία με την Προϊσταμένη Εκπαιδευτικών θεμάτων, παρ. 3 άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Με απόφαση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου (Π.Υ.Σ.Π.Ε.) είναι δυνατό να τροποποιείται η ώρα έναρξης και λήξης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου αναλόγως των τοπικών ή άλλων συνθηκών (διαλλείματα που συμπίπτουν με το συστεγαζόμενο Δημοτικό Σχολείο) χωρίς να μεταβάλλεται η χρονική διάρκειά τους, παρ. 7στ άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (Α' 142). Οι Νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος είναι απαραίτητο να λαμβάνουν υπόψη τους τις παιδαγωγικές αρχές και τους στόχους του Νέου Προγράμματος Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση (Π.Σ.) καθώς και την πολυμορφία και ανομοιογένεια κάθε τάξης νηπιαγωγείου, δίνοντας προτεραιότητα στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/τριών. Οι δραστηριότητες που αφορούν στα 4 θεματικά πεδία : Παιδί και Επικοινωνία, Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία, Παιδί και Θετικές Επιστήμες, Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση, διαμορφώνουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα εργασίας προσανατολισμένο στις νέες κοινωνικές συνθήκες, τις επιστημονικές εξελίξεις και γενικά στις απαιτήσεις της κοινωνίας του μέλλοντος. Το περιεχόμενο της μάθησης στο νηπιαγωγείο οργανώνεται στα τέσσερα (4) Θεματικά Πεδία στη βάση της ολιστικής προσέγγισης της μάθησης, με στόχο την ανάδειξη των διεπιστημονικών συνδέσεων και την ενίσχυση της διαθεματικής ενιαιοποίησης. Οι ικανότητες του 21ου αιώνα βρίσκονται στον πυρήνα του Προγράμματος Σπουδών του νηπιαγωγείου και διατρέχουν όλα τα Θεματικά Πεδία και τις Θεματικές Ενότητες του. Αν και η ανάπτυξη των ικανοτήτων έχει μία διά βίου προοπτική, η καλλιέργειά τους από την προσχολική ηλικία ενέχει σημαντικά πλεονεκτήματα για τη μετέπειτα εδραίωσή τους, εξαιτίας της σημασίας των πρώιμων μαθησιακών εμπειριών για την επιτυχημένη πορεία του παιδιού. Οι ικανότητες αυτές δε θεωρούνται καινούριες, ωστόσο το περιεχόμενό τους επικαιροποιείται και επαναπροσδιορίζεται μέσα από τις σημαντικές αλλαγές που επιφέρει ο 21ος αιώνας και σε σχέση με το περιεχόμενο του προγράμματος του νηπιαγωγείου. Η έννοια της

ικανότητας στο Πρόγραμμα Σπουδών του νηπιαγωγείου χρησιμοποιείται ταυτόσημα με την έννοια της επάρκειας και αντιμετωπίζεται ως μία δυναμική διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει την επιλογή, την ενεργοποίηση και τον συντονισμό ενός συνδυασμού γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων, που απαιτούνται προκειμένου τα παιδιά να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις μαθησιακές προκλήσεις. Συγκεκριμένα:

α) Οι γνώσεις περιγράφουν το «τι» της μάθησης και προσδιορίζονται ως μία σειρά εδραιωμένων γενικότερων και ειδικότερων γνωστικών στοιχείων, ιδεών, εννοιών, θεωριών, σχημάτων, γεγονότων, δεδομένων και πληροφοριών, που πρέπει να οικοδομηθούν και να κατακτηθούν προκειμένου τα παιδιά να αναγνωρίζουν και να αντιλαμβάνονται μία συγκεκριμένη περίσταση, ένα αντικείμενο ή μία κατάσταση.

β) Οι δεξιότητες περιγράφουν το «πώς» της μάθησης και αποτελούν ένα σύνολο επιμέρους διακριτών μονάδων ενέργειας ή συμπεριφοράς που συνάγονται από τις αντίστοιχες γνώσεις και εφαρμόζονται με έναν οργανωμένο και δυναμικό τρόπο σε κάθε συνθήκη.

γ) Οι στάσεις περιγράφουν το «γιατί» της μάθησης και αντιστοιχούν σε προδιαθέσεις, τάσεις, συναισθήματα, αξίες, νοητικές συνήθειες, νοοτροπίες και μορφές συμπεριφοράς που απαιτούν χρόνο και συστηματικότητα προκειμένου να εδραιωθούν και να διαμορφώσουν τον συνολικό προσανατολισμό και την ανταπόκριση των παιδιών σε διαφορετικά πλαίσια και καταστάσεις.

Στο μοντέλο που υιοθετείται στο Πρόγραμμα Σπουδών προτείνεται μια **εργαλειοθήκη τεσσάρων (4) υποδοχών**, σε καθεμία από τις οποίες εμπεριέχονται τρεις (3) κατηγορίες βασικών ικανοτήτων. Οι κατηγορίες ικανοτήτων οι οποίες περιλαμβάνονται στις επιμέρους υποδοχές δεν είναι αμοιβαία αποκλειόμενες, αλλά αλληλοσυνδέονται, έτσι, ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν σε πολλούς και διαφορετικούς συνδυασμούς, εξυπηρετώντας τη μαθησιακή διαδικασία:

α) **εργαλεία σκέψης**: 1. κριτική σκέψη, 2. δημιουργικότητα, 3. επίλυση προβλήματος και στοχαστική λήψη αποφάσεων

β) **εργαλεία επιστήμης και τεχνολογίας**: 1. καινοτομία, 2. υπολογιστική σκέψη, 3. σχεδιαστική και κατασκευαστική ικανότητα

γ) **εργαλεία ζωής**: 1. προσωπική ενδυνάμωση και κοινωνική ευθύνη, 2. ιδιότητα του πολίτη, 3. ευελιξία, προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα

δ) **εργαλεία μάθησης**: 1. επικοινωνία, 2. συνεργασία, 3. μαθαίνω πώς να μαθαίνω – μεταγνώση.

Οι ικανότητες που εμπεριέχονται στην εργαλειοθήκη είναι εγκάρσιες και διαθεματικές, αναπτύσσονται σε όλα τα μαθησιακά πλαίσια και λειτουργούν συμπληρωματικά για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και ενισχυτικά για τον ρόλο τους ως πολιτών του έθνους και του κόσμου. Η προσχολική εκπαίδευση, υπό το πρίσμα της ανάπτυξης των βασικών ικανοτήτων, βρίσκεται σε συστοιχία με τις **αρχές της ολιστικής ανάπτυξης και μάθησης** που υιοθετεί το Πρόγραμμα Σπουδών. Ο προσανατολισμός αυτός αντανακλάται στη φιλοσοφία οργάνωσης του περιεχομένου της μάθησης στα τέσσερα (4) Θεματικά Πεδία και στις Θεματικές Ενότητες που περιλαμβάνουν.

Το παιχνίδι (ελεύθερο ή οργανωμένο) κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στην εξέλιξη του προγράμματος ως κυρίαρχο μέσο ανάπτυξης, μάθησης και κοινωνικοποίησης των παιδιών.

Η αλλαγή της διδακτικής ώρας δεν σημαίνει αλλαγή δραστηριότητας. Η Νηπιαγωγός έχει την ευελιξία να προσαρμόζει τον χρόνο των οργανωμένων και ελεύθερων δραστηριοτήτων σύμφωνα με το συγκεκριμένο πλαίσιο της τάξης και τους διδακτικούς στόχους.

Πρόσθετες εκπαιδευτικές υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.682/1977 (ΦΕΚ 244Α), όπως αντικαταστάθηκε τελικά με το άρθρο 3 (περ. 1) του ν. 4713/2020 (ΦΕΚ 147Α)

Άρθρο 3. Σχολική και Κοινωνική Ζωή

Φοίτηση

Η φοίτηση των μαθητών/μαθητριών στα Νηπιαγωγεία είναι υποχρεωτική και εποπτεύεται από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος καταγράφει τις καθημερινές απουσίες και από τη Προϊσταμένη που τις καταχωρίζει στο πληροφοριακό σύστημα του ΥΠΑΙΘ. Η ελλιπής φοίτηση και μάλιστα χωρίς σοβαρό λόγο, δυσχεραίνει τόσο το σχολικό έργο όσο και την πρόοδο των μαθητών/μαθητριών. Την ουσιαστική αλλά και την τυπική ευθύνη απέναντι στο σχολείο και την πολιτεία για τη φοίτηση των μαθητών, φέρουν κατά το νόμο οι γονείς/κηδεμόνες τους. Στο νηπιαγωγείο μας οι μαθητές και οι μαθήτριες μας καλούνται να καλλιεργήσουν και να αναπτύξουν βασικές ικανότητες, ως ένα συνδυασμό γνώσεων, δεξιοτήτων, αξιών και στάσεων που θα τους βοηθήσουν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στα διάφορα περιβάλλοντα και στους ρόλους που αναλαμβάνουν και θα κληθούν να αναλάβουν σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Τέτοιες ικανότητες είναι η επικοινωνία, η δημιουργική και κριτική σκέψη, η προσωπική ταυτότητα και αυτονομία, η κοινωνικές ικανότητες και οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη. Για τη κατάκτηση των παραπάνω στόχων αξιοποιούνται το αυθόρμητο και οργανωμένο παιχνίδι, οι ρουτίνες, διάφορες καταστάσεις από τη καθημερινή ζωή που τίθενται προς συζήτηση στην ολομέλεια, οι διερευνήσεις και το οργανωμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, πάντα με τη συνεργασία εκπαιδευτικών, γονέων, στελεχών της εκπαίδευσης και θεσμικών φορέων.

Σχολικοί χώροι

Κοινός στόχος όλων είναι ο σεβασμός του σχολικού χώρου. Ο σεβασμός στα περιουσιακά στοιχεία του Νηπιαγωγείου, τις υποδομές, τον εξοπλισμό αλλά και το φυσικό περιβάλλον του σχολείου αποτελεί βασική υποχρέωση όλων των μελών της σχολικής μονάδας. Με το ίδιο σκεπτικό υπάρχει φροντίδα για την τάξη και την καλαισθησία στις σχολικές αίθουσες, καθώς είναι ο ιδιαίτερος χώρος, όπου παραμένουν και εργάζονται μαθητές/μαθήτριες και εκπαιδευτικοί πολλές ώρες. Φροντίδα όλων είναι να διατηρούνται οι χώροι καθαροί. Σημαντική συμβολή σε αυτό έχουν και οι υπεύθυνες καθαριότητας του Νηπιαγωγείου.

Σε περίπτωση φθοράς περιουσιακού στοιχείου ή χώρου του Νηπιαγωγείου λόγω παλαιότητας, επιβαρύνεται με άμεση αντικατάσταση η Σχολική Επιτροπή και η Σχολική Κοινότητα.

Σε περίπτωση φθοράς περιουσιακού στοιχείου του Νηπιαγωγείου από μαθητή/τρια, επιβαρύνεται με άμεση αντικατάσταση ο γονέας/κηδεμόνας του/της.

Διάλειμμα

Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος οι μαθητές/μαθήτριες βγαίνουν στο προαύλιο, όπως έχει καθοριστεί από το Ωρολόγιο Πρόγραμμα. Οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί επιτηρούν.

Σε περίπτωση κακοκαιρίας ορίζονται από τις εκπαιδευτικούς οι προκαθορισμένοι χώροι παραμονής των μαθητών και μαθητριών (σχολική αίθουσα).

Το διάλειμμα είναι χρόνος παιχνιδιού και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων όπου οι μαθητές και οι μαθήτριες αλληλεπιδρούν, παίζουν αρμονικά και για οποιοδήποτε πρόβλημα ή δυσκολία αντιμετωπίζουν απευθύνονται στις εκπαιδευτικούς που βρίσκονται μαζί τους στο προαύλιο.

Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος δεν επιτρέπεται κανένας ανήλικος ή ενήλικος να παρακολουθεί, να συνομιλεί ή να δίνει αντικείμενα σε μαθητές και μαθήτριες του σχολείου από τα κάγκελα του προαυλίου χώρου (οι μαθητές του Νηπιαγωγείου δεν κάνουν το διάλειμμά τους τις ίδιες ώρες με τους μαθητές του συστεγαζόμενου Δημοτικού Σχολείου).

Επιτήρηση για την τουαλέτα γίνεται με την επισταμένη προσοχή του κάθε εκπαιδευτικού τάξης, ο οποίος γνωρίζει κάθε φορά ποιος μαθητής έχει ζητήσει την άδεια. Κάθε μαθητής πηγαίνει μόνος

του και δεν επιτρέπεται να μπαίνουν στον συγκεκριμένο χώρο οι μαθητές ή δάσκαλοι του Δημοτικού.

Λοιπά:

Για την επιτήρηση των νηπίων ισχύουν όσα αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 12 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α) και στο κεφ. Α του άρθρου 18 του Π.Δ. 79/2017(ΦΕΚ 109.Α), καθώς και στο άρθρο 36 της με αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002, (ΦΕΚ 1340.Β) Υ.Α.. Οι εκπαιδευτικοί των Νηπιαγωγείων παραλαμβάνουν τους/τις μαθητές/τριες στην είσοδο των τάξεων του Νηπιαγωγείου και οι γονείς-συνοδοί αποχωρούν. Κατά τη διάρκεια του χρόνου της προσέλευσης των νηπίων/προνηπίων δεν παρευρίσκεται χωρίς άδεια στον χώρο του σχολείου κανείς εκτός των μαθητών/τριών και των εκπαιδευτικών. Με σκοπό την ασφάλεια των νηπίων/προνηπίων και την αποτροπή της αναίτιας εισόδου και εξόδου αυτών από τον προαύλιο χώρο του σχολείου, καθώς και την αποτροπή εισόδου ατόμων που ουδεμία σχέση έχουν με τη λειτουργία του, οι θύρες εισόδου-εξόδου στο χώρο του σχολείου παραμένουν κλειστές κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του με ευθύνη της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου. Εκπρόσωποι των συλλόγων γονέων καθώς και εκπρόσωποι συνδικαλιστικών οργάνων των εκπαιδευτικών, μπορούν να επισκέπτονται τα νηπιαγωγεία ύστερα από συνεννόηση με τη Δ/ση του Νηπιαγωγείου Η αποχώρηση των μαθητών/τριών πραγματοποιείται με τη λήξη του διδακτικού ωραρίου. Αποχώρηση μαθητή/τριας από το σχολείο πριν τη λήξη του διδακτικού ωραρίου, γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά του/της (ενημέρωση και σύμφωνη γνώμη γονέων ή κηδεμόνων, εξασφάλιση συνοδείας μαθητών/τριών με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων τους) (παρ. 10, άρθρο 12, Π.Δ. 79/2017, ΦΕΚ 109 Α). Αιτήματα γονέων/κηδεμόνων για πρόωρη αποχώρηση ή καθυστερημένη προσέλευση μαθητών/τριών για λόγους ιατρικής υποστήριξης ή θεραπευτικής παρέμβασης, γίνονται δεκτά κατόπιν προσκόμισης σχετικής βεβαίωσης από Δημόσιο φορέα, από την οποία προκύπτει με ακρίβεια η ανάγκη της ανωτέρω απουσίας καθώς και ο ακριβής χρόνος αυτής. Επισημαίνεται ότι τόσο ο φορέας που εκδίδει τη βεβαίωση όσο και ο φορέας υλοποίησης της θεραπευτικής παρέμβασης ή ιατρικής υποστήριξης, πρέπει να είναι δημόσιοι φορείς.

Σχολικό πρόγραμμα

Η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο είναι δίχρονη και υποχρεωτική και αποτελεί το πιο σημαντικό βήμα στη ζωή του παιδιού για τη μάθηση, την προσωπική ανάπτυξη και κοινωνικοποίησή του. Οι μαθητές και μαθήτριες παρακολουθούν και συμμετέχουν ενεργά στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία σεβόμενοι τους κανόνες του σχολείου, όπως διαμορφώνονται από τους ίδιους και τους εκπαιδευτικούς της τάξης, όπως και το δικαίωμα των συμμαθητών και συμμαθητριών τους για μάθηση.

Τα παιδιά μαθαίνουν να συν-εργάζονται, να δημιουργούν, να αλληλεπιδρούν, να αυτενεργούν και να είναι υπεύθυνα. Η συνεργασία μεταξύ γονέων/κηδεμόνων και εκπαιδευτικών έχει κοινό στόχο την υγιή ανάπτυξη παιδιών με ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Οι γονείς /κηδεμόνες ως ενήλικες, δεν επιτρέπουν την κατοχή χρημάτων από τα παιδιά για αγορές από το κυλικείο του Σχολείου, αντίθετα, μεριμνούν οι ίδιοι. Ομοίως, δεν επιτρέπουν στα παιδιά να φέρνουν στο Νηπιαγωγείο αντικείμενα (παιχνίδια, στολίδια, κινητά).

Πολύ σημαντικό στοιχείο είναι και ο σεβασμός προς το έργο που επιτελείται, για το λόγο αυτό και οι γονείς/κηδεμόνες τηρούν τους κανονισμούς δίδοντας το έμπρακτο παράδειγμα στα παιδιά και σέβονται την ιδιαίτερη κουλτούρα του Νηπιαγωγείου. Κατά την έναρξη της εκάστοτε σχολικής χρονιάς, ανταλλάσσονται απόψεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών στις πρώτες συναντήσεις και επισφραγίζεται το "συμβόλαιο τήρησης" μεταξύ τους.

Συμπεριφορά - Δικαιώματα - Υποχρεώσεις

Η Προϊσταμένη

- Συμβάλλει στη δημιουργία κλίματος δημοκρατικής συμπεριφοράς των διδασκόντων και των μαθητών/μαθητριών και είναι υπεύθυνη, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, για την ομαλή λειτουργία του σχολείου.
- Ενημερώνει τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας για την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις εγκυκλίους και τις αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του Σχολείου και τις αρμοδιότητες του Συλλόγου Διδασκόντων (κατανομή αρμοδιοτήτων για δημοκρατική διαχείριση, τακτικές συνεδριάσεις για προγραμματισμό και αποτίμηση, έκτακτες συνεδριάσεις για λήψη αποφάσεων, τήρηση των νόμων, κατάρτιση ετήσιου προγραμματισμού εκπαιδευτικού έργου για κάθε σχολική χρονιά, εσωτερική κάλυψη έκτακτης απουσίας εκπαιδευτικού και έγκαιρη ενημέρωση γονέων, κατά την οποία φροντίζεται να καλύπτονται πρώτα τα πρωινά υποχρεωτικά τμήματα).
- Λαμβάνει μέριμνα για την εξασφάλιση παιδαγωγικών μέσων και εργαλείων, την καλή χρήση τους στη σχολική τάξη, τη λειτουργικότητα και την αντικατάστασή τους, σε περίπτωση φθοράς.
- Είναι υπεύθυνη, μαζί με τους εκπαιδευτικούς, για την καθαριότητα και αισθητική των χώρων του Νηπιαγωγείου, καθώς και για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των μαθητών/μαθητριών.
- Έχει την ευθύνη για τη διαμόρφωση θετικού κλίματος στο σχολείο, για την ανάπτυξη αρμονικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι εκπαιδευτικοί

- Εκπαιδεύουν τους μαθητές και τις μαθήτριες, σύμφωνα με τους σκοπούς και τους στόχους της προσχολικής εκπαίδευσης και μέσα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής και με την καθοδήγηση των Στελεχών της Εκπαίδευσης.
- Προετοιμάζουν καθημερινά και οργανώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, εφαρμόζοντας σύγχρονες και κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας, με βάση τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών/μαθητριών.
- Συνεργάζονται με τους μαθητές/μαθήτριες, σέβονται την προσωπικότητά τους, καλλιεργούν και εμπνέουν σ' αυτούς, κυρίως με το παράδειγμά τους, δημοκρατική συμπεριφορά.
- Μεριμνούν για τη δημιουργία κλίματος αρμονικής συνεργασίας και συνεχούς και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών, και τους ενημερώνουν για τη φοίτηση, τη συμπεριφορά και την εξέλιξη των παιδιών τους.
- Φροντίζουν για την πρόοδο όλων των μαθητών /μαθητριών τους και τους προσφέρουν παιδεία διανοητική, ηθική και κοινωνική.
- Συμβάλλουν στην εμπέδωση ενός ήρεμου, θετικού, συνεργατικού, συμπεριληπτικού, εποικοδομητικού σχολικού κλίματος.
- Ενδιαφέρονται για τις συνθήκες ζωής των μαθητών/μαθητριών τους στην οικογένεια και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο και συμπεριφορά των μαθητών/μαθητριών τους και υιοθετούν κατάλληλες παιδαγωγικές ενέργειες, ώστε να αντιμετωπισθούν πιθανά προβλήματα.
- Ενθαρρύνουν τους μαθητές/μαθήτριες να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση και λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν τους ίδιους και το σχολείο και καλλιεργούντις αρχές και το πνεύμα αλληλεγγύης και συλλογικότητας.

- Συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής προκειμένου να υποστηριχθούν οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς και οι οικογένειές τους.
- Συνεργάζονται με τη Προϊσταμένη, τους γονείς και τα αρμόδια Στελέχη Εκπαίδευσης για την καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς, σεβόμενοι την προσωπικότητα και τα δικαιώματα των μαθητών/μαθητριών.
- Κατανοούν την έννοια της συλλογικότητας και της ενότητας του σχολείου χωρίς να ξεχωρίζουν τμήματα, υλικά, κανονισμούς ή μαθητές και συμβάλλουν με κάθε έμπρακτο τρόπο προς αυτή την κατεύθυνση
- Ανανεώνουν και εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους, σχετικά με τις επιστήμες της αγωγής τόσο μέσω των διάφορων μορφών επιμόρφωσης, που παρέχονται θεσμικά από το σύστημα της οργανωμένης εκπαίδευσης, όσο και μέσω της ενδοσχολικής επιμόρφωσης ή και της αυτοεπιμόρφωσης.

Οι μαθητές/μαθήτριες

- Επιδεικνύουν σεβασμό, με τη στάση τους, προς κάθε μέλος της σχολικής κοινότητας.
- Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τηρούν τους κανόνες της τάξης, συμμετέχουν ενεργά συνδιαμορφώνοντας την καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.
- Απευθύνονται στους εκπαιδευτικούς και στη Διεύθυνση του Σχολείου και ζητούν τη βοήθειά τους, για κάθε πρόβλημα που τους απασχολεί και τους δημιουργεί εμπόδιο στη σχολική ζωή.
- Προσέχουν ώστε να διατηρούν καθαρούς όλους τους χώρους και δείχνουν ενδιαφέρον για την υλική περιουσία του σχολείου.
- Αποφεύγουν ρητά την άσκηση οποιασδήποτε μορφής βίας (σωματική, λεκτική ή ψυχολογική).
- Προσπαθούν να λύνουν τις αντιθέσεις ή διαφωνίες με διάλογο. Σε περιπτώσεις που γίνονται αποδέκτες ή παρατηρητές βίαιης λεκτικής, ψυχολογικής ή και σωματικής συμπεριφοράς, ενεργούν άμεσα και ακολουθούν τα παραπάνω βήματα:
  1. Συζητούν άμεσα και ειρηνικά με όποιον έχουν διαφορά.
  2. Απευθύνονται στον υπεύθυνο εκπαιδευτικό τμήματος.
  3. Απευθύνονται στην Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου.
- Συμβάλλουν στην υιοθέτηση αειφορικών πρακτικών, όπως η ανακύκλωση υλικών.
- Στις σχολικές εκδηλώσεις και γιορτές αλλά και στις διδακτικές επισκέψεις εκτός Νηπιαγωγείου ακολουθούν τους συνοδούς εκπαιδευτικούς και συμπεριφέρονται με ευγένεια και ευπρέπεια.
- Δεν φέρουν κινητές συσκευές (τηλέφωνα) στο χώρο του Νηπιαγωγείου.

Γονείς και κηδεμόνες

- Φροντίζουν ώστε το παιδί να έρχεται έγκαιρα και ανελλιπώς στο σχολείο και να ενημερώνουν σε περίπτωση απουσίας του.
- Διαβάζουν προσεκτικά όλες τις ανακοινώσεις, έντυπες ή ηλεκτρονικές, ώστε να ενημερώνονται για θέματα λειτουργίας του Σχολείου.
- Συνεργάζονται αρμονικά με τη Διεύθυνση και τον Σύλλογο των Διδασκόντων για θέματα που αφορούν τους μαθητές/μαθήτριες.
- Δείχνουν έμπρακτα τον σεβασμό που αρμόζει στο σχολικό χώρο, τη Διεύθυνση και το εκπαιδευτικό προσωπικό του Νηπιαγωγείου.

- Ενημερώνουν έγκαιρα και προσκομίζουν τα σχετικά έγγραφα, αν υπάρχουν, για κάθε ειδικό θέμα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους - θέματα υγείας, ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες ή ανάγκες, θέματα οικογενειακής και κοινωνικής κατάστασης τα οποία μπορούν να επηρεάσουν την επίδοση, τη φοίτηση και συμπεριφορά του παιδιού και ζητούν τη συνδρομή του σχολείου.
- Φροντίζουν να παραμένουν τα παιδιά στο σπίτι σε περίπτωση ασθένειας και μέχρι την πλήρη ανάρρωσή τους.
- Δεν διακόπτουν το πρόγραμμα των τμημάτων για να πάρουν το παιδί νωρίτερα του σχολάσματος παρά μόνο σε ειδικές ή έκτακτες περιπτώσεις και εφόσον ειδοποιήσουν το Νηπιαγωγείο και αναφέρουν τους λόγους με υπεύθυνη δήλωση που θα συμπληρώσουν/υπογράψουν.
- Παραδίδουν και παραλαμβάνουν οι ίδιοι τα παιδιά ή αυτοί που έχουν ορίσει ως υπεύθυνους και τους γνωρίζει το εκπαιδευτικό προσωπικό του Νηπιαγωγείου.
- Ενημερώνουν εγκαίρως το Νηπιαγωγείο για τυχόν έκτακτες αλλαγές στον τρόπο παραλαβής των παιδιών.
- Δεν επιτρέπουν στα παιδιά να φέρουν κινητές συσκευές (τηλέφωνα) στο χώρο του Νηπιαγωγείου
- Δείχνουν εμπράκτως το σεβασμό προς το θεσμό του σχολείου και το σεβασμό προς τους εκπαιδευτικούς, αποτελώντας παράδειγμα και πρότυπο για τα παιδιά.

Παιδαγωγική αντιμετώπιση ζητημάτων/ Παιδαγωγικός έλεγχος

Τα ζητήματα μη αποδεκτής συμπεριφοράς στο σχολείο αποτελούν αντικείμενο συνεργασίας των γονέων/κηδεμόνων με τον εκπαιδευτικό υπεύθυνο της τάξης, την Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου, το Σύλλογο Διδασκόντων και τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης, προκειμένου να υπάρξει η καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση του θέματος. Σε κάθε περίπτωση και πριν από οποιαδήποτε απόφαση, λαμβάνεται υπόψη η βασική αρχή του σεβασμού της προσωπικότητας και των δικαιωμάτων του παιδιού. Οι σωματικές ποινές δεν επιτρέπονται.

Το σχολείο, ως φορέας αγωγής, έχει καθήκον να λειτουργεί έτσι ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να συνειδητοποιήσουν ότι κάθε πράξη τους έχει συνέπειες, να μάθουν να αναλαμβάνουν την ευθύνη των επιλογών τους και να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες. Αν η συμπεριφορά του μαθητή και της μαθήτριας δεν εναρμονίζεται με τα αποδεκτά πρότυπα και αποκλίνει από την τήρηση του εσωτερικού κανονισμού του σχολείου, τότε αντιμετωπίζει τον παιδαγωγικό έλεγχο, σύμφωνα με τις αρχές της ψυχολογίας και παιδαγωγικής που διέπουν την ηλικία του.

Οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται από το Σχολείο για την όποια μη αποδεκτή συμπεριφορά των παιδιών τους σε ατομικό επίπεδο. Η στενή συνεργασία σχολείου-γονέων/κηδεμόνων είναι πάντα αναγκαία και επιβεβλημένη, για το καλό του παιδιού. Συγκεκριμένα, τα παιδαγωγικά ζητήματα αποτελούν αντικείμενο συνεργασίας των γονέων/κηδεμόνων με τους εκπαιδευτικούς της τάξης, τη προϊσταμένη, το σύλλογο διδασκόντων, τη σύμβουλο εκπαίδευσης και ενδεχομένως θεσμοθετημένους φορείς, προκειμένου να υπάρξει η καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση του θέματος. Όταν τα παιδιά εκφράζουν παράπονα για το σχολείο ή για τους συμμαθητές τους τα ακούμε προσεκτικά (οι γονείς/οικογένεια στο σπίτι), χωρίς να παίρνουμε άμεσα θέση, αν δεν βεβαιωθούμε πως έχει το θέμα. Ας μη μας διαφεύγει ότι τα παιδιά συχνά προκειμένου να δικαιολογηθούν ή επειδή αντιλαμβάνονται τα γεγονότα με τρόπο διαφορετικό από ότι εμείς οι μεγάλοι, μεταφέρουν ανακρίβειες ή παρουσιάζουν τη μισή αλήθεια και όσο γίνονται πιστευτά τόσο συνεχίζουν. Στη συνέχεια απευθυνόμαστε στο σχολείο για να ακούσουμε τι έχει συμβεί, στη περίπτωση που το παράπονο έχει να κάνει με αυτό ή για να αναλάβει τη διερεύνηση και τη διευθέτηση του θέματος, αν στο περιστατικό εμπλέκεται άλλο παιδί. Τα

αρνητικά σχόλια προς το σχολείο, έστω και άθελά μας βλάπτουν και το παιδί μας και σε κάθε περίπτωση δεν στρεφόμαστε εναντίων άλλου α παιδιού ή της οικογένειάς του. Η αντιμετώπιση και επίλυση κάθε προβλήματος μπορεί να προκύψει μόνο μετά από τη συνεργασία των γονέων με το σχολείο.

Στόχος είναι η εξασφάλιση της ασφάλειας, του σεβασμού, της δημιουργικής έκφρασης των μαθητών/τριών και η διασφάλιση της ύπαρξης του σχολείου ως πηγή χαράς, γνώσεων και δημιουργίας. Σε περίπτωση εντοπισμού μη αποδεκτής συμπεριφοράς:

1ο Στάδιο

- Η συζήτηση με τον/τη μαθητή/τρια που συμπεριφέρθηκε πέρα από τα όρια και τα κοινά συμφωνηθέντα. Στόχος είναι να καταλάβει το παιδί τη σοβαρότητα της συγκεκριμένης συμπεριφοράς και τις συνέπειες που έχει τόσο για τον ίδιο όσο και για τους/τις συμμαθητές/τριες του.
- Στη συνέχεια παρατηρούμε το παιδί και επιβλέπουμε για τυχόν εμφάνιση/εκδήλωση παρόμοιας συμπεριφοράς. Επαινούμε το παιδί όταν δείχνει να κατανοεί την πράξη και να μην την επαναλαμβάνει ή επιπλήτουμε αντίστοιχα, αν παρατηρήσουμε επανεμφάνισή της. Κατόπιν, σε περίπτωση μη συμμόρφωση με τις νουθεσίες/οδηγίες μας προβαίνουμε σε μια κλιμακούμενη σειρά ενεργειών:

2ο Στάδιο

- Ενημέρωση της Διευθύντριας/Προϊσταμένης.
- Συζήτηση της Διευθύντριας/Προϊσταμένης με το παιδί.
- Ενημέρωση της οικογένειας από την εκπαιδευτικό. Συνεργασία μεταξύ τους για συντονισμένες από κοινού ενέργειες/δράσεις.
- Επικοινωνία της Διευθύντριας/Προϊσταμένης του νηπιαγωγείου με τους γονείς και την νηπιαγωγό σε περίπτωση εξακολούθησης της μη αποδεκτής συμπεριφοράς. Κλήση στο σχολείο για κοινή αντιμετώπιση του προβλήματος.

3ο Στάδιο

- Εάν παρά τη λήψη μέτρων, δε βελτιωθεί η συμπεριφορά καλείται η Σύμβουλος Παιδαγωγικής και Επιστημονικής Ευθύνης.
- Συντονισμός και συνεργασία και με άλλους φορείς, αν χρειαστεί.
- Σχεδιάζεται πρόγραμμα διαχείρισης της συμπεριφοράς και με τη συμβολή άλλων αντισταθμιστικών φορέων (ΕΔΥ σχολείου, ΚΕΔΑΣΥ, κ.ά).
- Αν το θέμα είναι ιδιαίτερο σοβαρό και επαναλαμβανόμενο συγκαλείται ο Σύλλογος Διδασκόντων για περαιτέρω συζήτηση του θέματος και ανάληψη δράσεων ή αναζήτηση άλλης βοήθειας.

Οι γονείς ενημερώνονται συνεχώς για τις ενέργειες του σχολείου.

Ανάλογα με την περίπτωση, τη σοβαρότητα, την ένταση και τη συχνότητα εμφάνισης της μη αποδεκτής συμπεριφοράς και εφόσον έχουν εξαντληθεί όλα τα παιδαγωγικά μέτρα που προβλέπονται για την οικεία βαθμίδα, ο Σύλλογος μπορεί να προβεί σε λήψη περαιτέρω αποφάσεων σε συνεργασία με τους φορείς για την αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας της τάξης και της σχολικής μονάδας και τη διασφάλιση της ασφάλειας και της χαράς.

Καινοτόμες πρακτικές που έχουν υιοθετηθεί στο Νηπιαγωγείο

- Κοινές δραστηριότητες των τμημάτων
- Παιδαγωγικές επισκέψεις
- Συνεργασία με άλλα σχολεία για κοινές δράσεις
- Πολιτιστικές δράσεις
- Εγκεκριμένα Εκπαιδευτικά Προγράμματα

- Εθελοντικές δράσεις
- Δράσεις προσφοράς
- Δράσεις με στόχο το άνοιγμα προς την οικογένεια
- Δράσεις με στόχο το άνοιγμα προς την κοινωνία
- Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα
- Δράσεις για την ομαλή μετάβαση των νηπίων στο Δημοτικό

Νέα Ψηφιακά Εργαλεία

Το Νηπιαγωγείο μας είναι εναρμονισμένο με τα νέα ψηφιακά εργαλεία στα πλαίσια του νέου σχολείου, τα οποία κεντρίζουν το ενδιαφέρον των μαθητών και το κρατάνε αμείωτο αλλά και είναι αποτελεσματικό μέσο που παράγει υψηλού επιπέδου μαθησιακές εμπειρίες. Τα ψηφιακά εργαλεία μέσα από μια ποικιλία εφαρμογών, παιχνιδιών και πλατφορμών παρέχουν : - κάλυψη ατομικών αναγκών, - διασκεδαστική μάθηση, - ανάπτυξη δεξιοτήτων τεχνολογίας, - κοινωνική αλληλεπίδραση, - ανάπτυξη γνώσης, - διασύνδεση με τη γλώσσα και γενικά ανοίγουν νέους δρόμους μάθησης σε όλους τους μαθητές, χωρίς αποκλεισμούς, με συνεργατικό και διασκεδαστικό τρόπο δημιουργούν ένα περιβάλλον συμπεριληπτικής μάθησης (κατασκευή αφίσας, ηλεκτρονικό βιβλίο, ψηφιακό παιχνίδι, beebot).

Πέρα από τα παραπάνω, το Νηπιαγωγείο παρέχει τη δυνατότητα εφαρμογής των παρακάτω ψηφιακών υπηρεσιών:

1. Ψηφιακή Βεβαίωση Φοίτησης. Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/τριών έχουν τη δυνατότητα έκδοσης Βεβαίωσης Φοίτησης των εξαρτώμενων τέκνων τους μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (<https://www.gov.gr/ipiresies/ekpaideuse/eggraphe-se-skholeio/attending-school>).

2. Ψηφιακή Πλατφόρμα για την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και των φαινομένων εκφοβισμού. Για την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού έχει δημιουργηθεί ειδική ψηφιακή πλατφόρμα για υποβολή αναφορών από γονείς/κηδεμόνες (<https://stop-bullying.gov.gr/>), ύστερα από τις οποίες τηρείται το Πρωτόκολλο Διαχείρισης Ενδοσχολικής Βίας και Εκφοβισμού με σκοπό την εξέταση των αναφορών και την υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπιση των περιστατικών σχολικής βίας (ν. 5029/2023 (Α' 55)).

3. Ψηφιακή Ενημέρωση γονέων/κηδεμόνων. Δίνεται η δυνατότητα στους γονείς/κηδεμόνες να ενημερώνονται ηλεκτρονικά για απουσίες και ανακοινώσεις που αφορούν την σχολική μονάδα μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής «eParents» (<https://eschools.minedu.gov.gr/>).

Άλλα θέματα

Εμβολιασμός μαθητών/μαθητριών

Σύμφωνα με την γνωμοδότηση της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών υποχρεωτικά είναι όλα εκείνα τα εμβόλια που είναι ενταγμένα στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών.

Ένα από τα δικαιολογητικά εγγραφής αποτελεί και η επίδειξη του Βιβλιαρίου Υγείας.

Γενικότερα, με ανάλογα έγγραφα χρειάζεται να αποδεικνύεται ότι έγιναν τα προβλεπόμενα εμβόλια.

Προετοιμασία γεύματος-Γεύμα

Το γεύμα των μαθητών/μαθητριών παρασκευάζεται στο σπίτι με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων τους. Ο νηπιαγωγός στο ολοήμερο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου, ακολουθεί πιστά τις οδηγίες της νέας ΑΔΑ:ΨΚΠ4465ΦΥΟ-ΥΕΝ και βοηθά/ καθοδηγεί τους μαθητές και τις μαθήτριες ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που αφορούν στη διαδικασία του γεύματος και να εξυπηρετούνται αυτόνομα. Σε κάθε περίπτωση δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους μαθητές μέχρι να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης. Τα γεύματα πραγματοποιούνται στις αίθουσες και αποτελούν παιδαγωγική διαδικασία υψηλής σημασίας.

Προσωπικά Δεδομένα

Τηρείται απαρέγκλιτα η ισχύουσα νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (GDPR), επιβάλλεται η γραπτή συγκατάθεση των γονέων ως προς τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση οπτικού υλικού των παιδιών τους. Ειδικότερα, για την ανάρτηση, φωτογραφιών και βίντεο μαθητών από δράσεις και εκδηλώσεις του τμήματός τους ή του σχολείου, στον επίσημο ιστοχώρο του Νηπιαγωγείου είναι απαραίτητο να έχει υπογραφεί στην αρχή της σχολικής χρονιάς το σχετικό έντυπο γονικής συγκατάθεσης.

Άρθρο 4. Επικοινωνία και Συνεργασία Γονέων/Κηδεμόνων-Σχολείου

Σημασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας

Πολύ σημαντική παράμετρος της συνολικής λειτουργίας του Νηπιαγωγείου και του κλίματος που δημιουργείται είναι η επικοινωνία και η εποικοδομητική συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών του Νηπιαγωγείου. Η εμπιστοσύνη του παιδιού στο σχολείο ενισχύεται από τη θετική στάση των γονέων/κηδεμόνων προς το Σχολείο και τον εκπαιδευτικό.

Είναι σημαντικό οι γονείς να σέβονται το σχολικό πλαίσιο και να το δείχνουν έμπρακτα, αλλά και να αντιμετωπίζουν το παιδί τους ως ικανό νήπιο/μαθητή που οδεύει προς την αυτονομία.

Για οποιοδήποτε αίτημά τους, οι γονείς/κηδεμόνες απευθύνονται στον εκπαιδευτικό της τάξης.

Σε περίπτωση που δεν υπάρξει κοινά αποδεκτή λύση ή συνεννόηση, απευθύνονται στην Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου. Σε κάθε περίπτωση, να τηρούνται οι κανόνες, ευγένειας και ηρεμίας, προς χάριν καλής επικοινωνίας.

Διαδικασίες ενημέρωσης και επικοινωνίας Σχολείου και γονέων/κηδεμόνων

Οι συναντήσεις για ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων με τους εκπαιδευτικούς προγραμματίζονται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων:

- Στην αρχή του διδακτικού έτους, όπου λαμβάνει χώρα ομαδική ενημέρωση για ζητήματα που αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου και τις δράσεις που προγραμματίζονται
- Κάθε φορά που ο εκπαιδευτικός της τάξης κρίνει αναγκαία μια έκτακτη συνάντηση ή σε προγραμματισμένες συναντήσεις, για θέματα που αφορούν στην αγωγή και πρόοδο των μαθητών/μαθητριών, πρώιμης ανίχνευσης και παρέμβασης, ενημέρωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Κατά την ενημέρωση προόδου με το πέρας κάθε τριμήνου, όπου πραγματοποιείται παιδαγωγική συνάντηση του/της εκπαιδευτικού της τάξης με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών, προκειμένου να ενημερωθούν για την πρόοδο των παιδιών τους.

Η είσοδος των γονέων/κηδεμόνων στο σχολικό χώρο επιτρέπεται μόνο κατά τις προβλεπόμενες ώρες συναντήσεων με τους εκπαιδευτικούς των τάξεων.

Οι γονείς-κηδεμόνες οφείλουν να επικαιροποιούν τα στοιχεία επικοινωνίας τους και να ενημερώνουν άμεσα τους εκπαιδευτικούς για κάθε αλλαγή, ώστε το Νηπιαγωγείο να έχει τα ισχύοντα τηλέφωνα τους και τις έγκυρες ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους για την αποστολή ενημερωτικών σημειωμάτων ή/και υπεύθυνων δηλώσεων για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων/δράσεων/εκδηλώσεων κ.λπ.. Επίσης, οι γονείς/κηδεμόνες θα πρέπει τακτικά να επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Νηπιαγωγείου, ή να αξιοποιούν κάθε πρόσφορο μέσο επικοινωνίας που παρέχεται από το Νηπιαγωγείο και να ενημερώνονται για τα θέματα του Νηπιαγωγείου.

Τέλος, οι γονείς/κηδεμόνες να ενημερώνουν εγκαίρως για αλλαγές στα πρόσωπα παραλαβής του παιδιού τους από το Νηπιαγωγείο, να βρίσκονται στην εξώπορτα για να το παραλάβουν και όχι μακριά από αυτή, ώστε το παιδί να εκτίθεται στον κίνδυνο του δρόμου και των αυτοκινήτων και σε έκτακτες περιπτώσεις θα πρέπει να έχουν φροντίσει είτε οι ίδιοι ή πρόσωπα που έχουν εξουσιοδοτήσει να είναι άμεσα διαθέσιμοι.

Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών κάθε Σχολείου συγκροτούν Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων, που φέρει την επωνυμία του σχολείου και συμμετέχουν αυτοδικαίως σε αυτόν. Ο Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων είναι ένας σημαντικός θεσμός που αποτελεί μέρος της σχολικής ζωής και συνεργάζεται με το Νηπιαγωγείο και τον Σύλλογο Διδασκόντων του.

Σχολικό Συμβούλιο

Σε κάθε σχολική μονάδα λειτουργεί το Σχολικό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν ο Σύλλογος Διδασκόντων, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων και ο εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έργο του Σχολικού Συμβουλίου είναι η συμβολή του στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του Σχολείου. Το Σχολικό Συμβούλιο λειτουργεί συνεργατικά και προτείνει παρεμβάσεις για την επίλυση θεμάτων που αφορούν στην υγιεινή, στην ασφάλεια και στην πρόληψη ατυχημάτων στον σχολικό χώρο καθώς και σε ζητήματα βελτίωσης της υλικοτεχνικής υποδομής.

Η σημασία της συνέργειας όλων

Ένα ανοιχτό στην κοινωνία, συνεργατικό και δημοκρατικό σχολείο έχει ανάγκη από τη σύμπραξη όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, μαθητών/μαθητριών, εκπαιδευτικών, Προϊσταμένης, Γονέων, Σχολικής Επιτροπής, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προκειμένου να επιτύχει στην αποστολή του.

Άρθρο 5: Πολιτική του σχολείου προστασίας από πιθανούς κινδύνους

Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών

Οι φυσικές καταστροφές παρουσιάζουν αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια με ποικίλες συνέπειες στο ανθρωπογενές περιβάλλον. Οι σχολικές μονάδες, ως λειτουργικοί χώροι φιλοξενίας και δραστηριοποίησης ευάλωτης ομάδας του πληθυσμού, απαιτούν αυξημένο βαθμό ετοιμότητας έναντι των κινδύνων αυτών.

Η απρόβλεπτη ή περιστασιακή κρίση είναι αυτή που συνδέεται ευθέως με την ανάγκη εκπόνησης ενός σχεδίου διαχείρισής της. Τα κρίσιμα συμβάντα χρήζουν έγκαιρων και έγκυρων ενεργειών

ανταπόκρισης. Η έγγραφη και οργανωμένη αποτύπωση αυτών, σε επίπεδο σχολικής μονάδας, συνιστά το πρωτόκολλο - σχέδιο διαχείρισης κρίσεων. Τα οφέλη ενός τέτοιου σχεδίου έγκεινται στη διασφάλιση της σωματικής ακεραιότητας και της ψυχικής υγείας του ανθρώπινου δυναμικού του σχολείου:

Οι φάσεις του σχεδίου υλοποίησης της διαχείρισης κρίσεων είναι οι εξής:

1. Προσδιορισμός της κρίσης - γεγονός (π.χ. σεισμός, πλημμύρα, πυρκαγιά).
2. Επίπεδο αντιμετώπισης.
3. Ειδοποίηση - ενημέρωση όσων εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της κρίσης.
4. Επιλογή τρόπου και πλαισίου ενημέρωσης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων, των γονέων και κηδεμόνων.
5. Αξιολόγηση διαχείρισης της κρίσης.

Στην κατεύθυνση αυτή, πρέπει σε κάθε σχολική μονάδα να δημιουργηθεί μια Ομάδα Διαμόρφωσης Σχεδίου Αντιμετώπισης Κρίσεων (συνήθως είναι ο Σύλλογος Διδασκόντων με επικεφαλής την Προϊσταμένη και αρχικώς να αναπτυχθεί ένα γενικό σχέδιο προετοιμασίας του σχολείου για την αντιμετώπιση κρίσεων).

Για την προστασία από σεισμούς και συνοδά φυσικά φαινόμενα επικαιροποιείται τακτικά το Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στην αρχή της σχολικής χρονιάς και υλοποιούνται ασκήσεις ετοιμότητας κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Η Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου, στην αρχή του σχολικού έτους και σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων, προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που προβλέπονται για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών εντός του σχολικού χώρου. Επίσης, ενημερώνουν τους μαθητές/μαθήτριες για τους βασικούς κανόνες και τρόπους αντίδρασης κατά την εκδήλωση των φαινομένων αυτών.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση κρίσης οι μαθητές/μαθήτριες παραδίδονται μόνο στους γονείς/κηδεμόνες τους ή στα πρόσωπα που οι γονείς/κηδεμόνες έχουν ορίσει γραπτώς για την παραλαβή των μαθητών/τριών από τη σχολική μονάδα. Οι γονείς των μαθητών οφείλουν να υπακούουν στις οδηγίες της σχολικής μονάδας καθώς προέχει η ασφάλεια.

Τέλος, σε καταστάσεις πανδημίας ή ακραίων-επικίνδυνων φαινομένων οι εκπαιδευτικοί, μαθητές/μαθήτριες, γονείς/κηδεμόνες, Προϊσταμένη οφείλουν να συμμορφώνονται και να ακολουθούν ρητά τις οδηγίες που εκδίδουν οι εκάστοτε αρμόδιοι φορείς/υπηρεσίες: π.χ. ΕΟΔΥ, ΥΠΑΙΘ, Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας, κ.λ.π. για την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας και την ασφάλεια των μελών της.

Ειδικό σχέδιο αποχώρησης λόγω έκτακτων συνθηκών

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, για την ασφάλεια των παιδιών έχει καταρτιστεί σχέδιο διαφυγής και πραγματοποιούνται ασκήσεις ετοιμότητας (1^ο στάδιο διαφυγής: εξωτερικός χώρος κοντά στη μπασκέτα, 2^ο στάδιο διαφυγής: πάρκο Αγίου Ονουφρίου, πάντα σε συνεννόηση με γονείς και αρχές).

Άρθρο 6: Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμός (Ε.ΒΙ.Ε.)

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 5029/2023 : «κάθε μορφή σωματικής, λεκτικής, ψυχολογικής συναισθηματικής, κοινωνικής, ρατσιστικής, σεξουαλικής, ηλεκτρονικής, διαδικτυακής ή άλλης βίας και παραβατικής συμπεριφοράς, που πλήττει τη σχολική κοινότητα και διαταράσσει την εκπαιδευτική διαδικασία, συνιστά ενδοσχολική βία και εκφοβισμό και ιδίως:

- η προσβολή της αξιοπρέπειας, της τιμής και της υπόληψης του μαθητή,
- η συστηματική ή σκόπιμη ή επαναλαμβανόμενη απειλή και προσβολή της προσωπικότητας, της σωματικής ακεραιότητας ή της ψυχικής ισορροπίας των μαθητών
- η ανεπιθύμητη, επιθετική συμπεριφορά που εκδηλώνεται μεταξύ παιδιών σχολικής ηλικίας και η ανάλογη συμπεριφορά εκπαιδευτικών που περιλαμβάνει πραγματική ή αντιληπτή ανισορροπία δύναμης
- η παρεμπόδιση της ομαλής διεξαγωγής των μαθημάτων και τον βίαιο αποκλεισμό μαθητών/τριών είτε από την εκπαιδευτική διαδικασία είτε από τη συμμετοχή τους στην καθημερινή σχολική ζωή, καθώς και τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις απειλές και την ψυχολογική βία στις επαφές των μαθητών/τριών με τους συμμαθητές/τριες τους
- η επιβολή με τη βία και τον εξαναγκασμό σε πράξεις ή παραλείψεις παρά τη θέληση των μαθητών/τριών
- οποιαδήποτε μορφή βίαιης ή απαξιοτικής συμπεριφοράς ή ενθάρρυνση σε διάπραξη βίαιων εκδηλώσεων που διαταράσσουν τη σχολική γαλήνη και πλήττουν το κύρος της εκπαιδευτικής κοινότητας
- ο εκφοβισμός ή η εκδήλωση ρατσιστικών συμπεριφορών ικανών να διαταράξουν τη ψυχική ισορροπία και να πλήξουν μαθητές/τριες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά
- η προσβολή, οι διακρίσεις ή οι παρενοχλήσεις στη βάση των θρησκευτικών πεποιθήσεων, της εθνοτικής καταγωγής, της φυλής, του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου, της έκφρασης ή των χαρακτηριστικών φύλου, της αναπηρίας, της κατάστασης υγείας και

Πρωτόκολλο Διαχείρισης Ενδοσχολικής Βίας και Εκφοβισμού (Ε.ΒΙ.Ε.)

Η Ενδοσχολική Βία και ο Εκφοβισμός είναι πολυδιάστατα φαινόμενα όσο αφορά τα αίτια, τις συνέπειές, τον τρόπο πρόληψης και αντιμετώπισής τους και οι νομικές, παιδαγωγικές, ψυχολογικές και κοινωνικές τους διαστάσεις καθιστούν αναγκαία τη δράση σε επίπεδο πρόληψης και παρέμβασης. Σε περιπτώσεις βίας (ψηφιακή πλατφόρμα) ενεργοποιείται από το σχολείο το σχετικό πρωτόκολλο:

- Βήμα 1: Διερεύνηση του περιστατικού Ε.ΒΙ.Ε.

A.1 Συνάντηση/ενημέρωση με τους γονείς /κηδεμόνες που προέβησαν στην αναφορά 11περιστατικού Ε.ΒΙ.Ε.

A.2 Συνάντηση με τον/την μαθητή/τρια που φέρεται να υπέστη Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμό

- Βήμα 2: Εκτίμηση του επιπέδου σοβαρότητας του περιστατικού

B.1 Συνάντηση με τον/την μαθητή/τρια που άσκησε Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμό

B.2 Συνάντηση με τους γονείς/κηδεμόνες του/της μαθητή/τριας που άσκησε Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμό

- Βήμα 3: Διαχείριση του περιστατικού

Γ.1 Συνάντηση με τους ενισχυτές ή/και τους βοηθούς/συνεργούς εκείνων που άσκησαν Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμό

Γ.2 Συνάντηση με τους γονείς/κηδεμόνες του ενισχυτή ή/και του βοηθού/συνεργού εκείνων που

άσκησαν Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμό

Η ανάπτυξη ενός διαύλου επικοινωνίας με τους γονείς/κηδεμόνες για την πρόοδο των παιδιών τους, αλλά και για τον τρόπο συμπεριφοράς τους μέσα στη σχολική ζωή διευκολύνει τη διαχείριση δύσκολων περιστατικών και συντελεί στη δημιουργία δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας προς όφελος των μαθητών/τριών. Επίσης, η υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης, καθώς και η διοργάνωση σχολικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή γονέων/κηδεμόνων ισχυροποιεί την καλή συνεργασία και δημιουργεί μεγαλύτερο αίσθημα ασφάλειας στους/τις μαθητές/τριες που αντιλαμβάνονται ότι οι γονείς/κηδεμόνες έχουν ενεργό ρόλο και την ύπαρξη ενός θετικού κλίματος στο σχολείο καθώς και το αίσθημα «του ανήκειν μέσα

Άρθρο 7: Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας- Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του

Ο κοινά συμφωνημένος Κανονισμός βασίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία και στις σύγχρονες παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές. Η τήρησή του από όλους τους παράγοντες του σχολείου (μαθητές/μαθήτριες, εκπαιδευτικούς, γονείς/κηδεμόνες, βοηθητικό προσωπικό) με αμοιβαίο σεβασμό στον διακριτό θεσμικό ρόλο τους αποτελεί προϋπόθεση της εύρυθμης λειτουργίας του Νηπιαγωγείου. Είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο μπορεί το σχολείο να οικοδομήσει και να πετύχει τους στόχους και το όραμά του.

Θέματα που ανακύπτουν στην εκπαιδευτική καθημερινότητα και δεν προβλέπονται από τον Κανονισμό, αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από την Προϊσταμένη και το Σύλλογο Διδασκόντων, σύμφωνα με τις αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης και την κείμενη εκπαιδευτική νομοθεσία, σε πνεύμα συνεργασίας με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών ενημερώνονται με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, σχετικά με τον κανονισμό του Νηπιαγωγείου.

Ευχαριστώ για την κατανόηση και την προσπάθεια που καταβάλλετε.

Σεπτέμβριος 2024

Η Προϊσταμένη

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΒΕΡΙΚΑΚΗ

Εγκρίνεται	
<p>Σύμβουλος Εκπαίδευσης Νηπιαγωγών (έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου)</p> <p>.....</p> <p>Ημερομηνία:</p> <p>.....</p>	<p>Διευθυντής/Διευθύντρια Εκπαίδευσης</p> <p>.....</p> <p>Ημερομηνία:</p> <p>.....</p>

Πηγές

- Ν.4692/2020, «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις»
- ΠΔ 79/2020, «Οργάνωση και λειτουργία νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων»
- Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2019-2020 ([Η εγκύκλιος για Νηπιαγωγεία σε μορφή pdf](#))
- Λειτουργία Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2022-2023: [109162/2022 έγγραφο](#) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ) με Θέμα «Λειτουργία Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2022-2023»
- 95956/2023 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (ΥΠΑΙΘΑ) με Θέμα «Λειτουργία Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2023-2024»
- Εγκύκλιος με Αρ. Πρωτ.: Φ7/99728/Δ1/4-9-2024 και ΘΕΜΑ: «Λειτουργία Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2024-2025»
<https://www.nomotelia.gr/photos/File/99728-24-1.pdf>
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) – Συνήγορος του Παιδιού.

- [ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ - GoogleDrive](#)
- Καθηκοντολόγιο Εκπαιδευτικών(ΦΕΚ1340/2002 – Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002)

Βιβλιογραφία

- Ανδρικοπούλου, Κ., Αντωνοπούλου Στεφανή, Γ., Κατσίφη, Χαραλαμπίδη, Σ., & Ντιντή, Α. (2019). *Η κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον*. Πήλιο: Κοντύλι.
- Αντωνίου, Α.-Σ. (2023, Μάρτιος 3). Πρόληψη των φαινομένων βίας και εκφοβισμού στο σχολείο, *Πρώτο Θέμα*. Ανακτήθηκε στο: <https://www.protothema.gr/blogs/alexandros-stamatios-adoniou/article/1347024/prolipsi-ton-fainomenon-vias-kai-ekfovismou-sto-sholeio/>
- Αντωνίου, Α.-Σ. (2024). Φαινόμενα εκφοβισμού και ενδοσχολικής βίας σε εφήβους ΛΟΑΤΚΙ+, *Hub ΕΚΠΑ*. Ανακτήθηκε στο: <https://hub.uoa.gr/bullying-and-intra-school-violence-lgbtq-teenagers-article-antoniou/>
- Αντωνίου, Α.-Σ., & Θεοδωρίτση, Ι.-Ι. (2019). Συμβουλευτική παρέμβαση προς τους εμπλεκόμενους σε περιστατικά σχολικού εκφοβισμού. Στο Ν. Καβαλά-Μυλωνά, Ο. Καλούρη, Φ. Κατσαμπούρη, Α. Μπότου, Ε. Κατσιγιάννη, Ι. Κοντζίνου, & Ν. Τσέργας (Επιμ.), *Σκέψεις, Απόψεις και Προβληματισμοί σε Θέματα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού* (σελ. 11-41). Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Γιαννίκας, Α. & Αλεξόπουλος, Ν. (2016). Η ανάπτυξη πλαισίου σχεδιασμού διαχείρισης πιθανών κρίσεων, ως στρατηγική διοίκησης για την πρόληψη αλλά και την ορθολογική αντιμετώπιση των συγκρούσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 9, σελ. 44-53.
- Κατσαρός, Ι. (2008). *Οργάνωση και διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα.
- Mintzberg, H. (1979). *La Estructuracion de las Organizaciones*. Ariel
- Νικολόπουλος, Β., (2023). *Πρόληψη ενδοσχολικής βίας και Εκφοβισμού*. Αθήνα: Διαδίκτυο
- Πανεπιστήμιο Πατρών - Τμήμα Επιστήμων της Εκπαίδευσης και της Κοινωνικής Εργασίας, Στέφανος Βασιλόπουλος, Λάμπρος Αραπάκος, Ομάδες Ψυχοεκπαίδευσης: Θεωρία & Πράξη, Κοινωνικές δεξιότητες 2022-2023.
- Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.) (2024). *Πρόληψη και διαχείριση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Ανακτήθηκε από: <https://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp11441c>

- Πετρόπουλος, Ν., & Παπαστυλιανού, Α. (2001). *Μορφές βίας και διαμαρτυρίας στο σχολείο* (γενεσιουργοί παράγοντες και επιπτώσεις). Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Stevenson, R.G. (1994). Schools and crises. In R.G. Stevenson, (ed.) *What will we do? Preparing a school community to cope with crises*. NY, Amityville: BaywoodPublishingCompany, Inc.
- Χατζηπαναγιώτου, Π. (2008). Ο ρόλος της κουλτούρας στην αποτελεσματικότητα του σχολικού οργανισμού. Στο Μαυροσκούφης, Δ. (Επιμ.), Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο (γυμνάσιο)- Οδηγός Επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Αγωγή, Θεσσαλονίκη: ΥΠ.Ε.Π.Θ., σ. 213-230